

NGHIÊN CỨU, ĐỀ XUẤT CÁC GIẢI PHÁP HUY ĐỘNG VỐN VÀ SỬ DỤNG CÓ HIỆU QUẢ CÁC NGUỒN LỰC ĐẦU TƯ TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH QUẢNG BÌNH

LÊ VĂN PHÚC

Giám đốc Sở Kế hoạch và Đầu tư Quảng Bình

1. Đặt vấn đề

Bước vào thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, nền kinh tế của cả nước nói chung và của Quảng Bình nói riêng đều có nhu cầu rất lớn về vốn đầu tư phát triển. Vốn đầu tư phát triển ngày càng đóng vai trò quan trọng trong việc cơ cấu lại nền kinh tế, phát huy tối đa những lợi thế so sánh của từng vùng, từng ngành, tạo khả năng kinh tế tăng trưởng nhanh, hiệu quả và bền vững.

Quảng Bình là một tỉnh thuộc vùng Bắc Trung Bộ, cơ sở vật chất, hạ tầng còn nhiều hạn chế, đặc biệt nguồn vốn dành cho đầu tư phát triển còn rất hạn hẹp. Thời gian qua, Quảng Bình đã ban hành nhiều chính sách huy động các nguồn vốn thuộc mọi thành phần kinh tế trong và ngoài nước và đã thu được một số kết quả trong lĩnh vực đầu tư phát triển. Thu hút vốn đầu tư ngày càng tăng đã phần nào đáp ứng được các mục tiêu chiến lược về phát triển kinh tế và ổn định xã hội của tỉnh. Nhờ có nguồn vốn đầu tư mà nhiều dự án đã hoàn thành và từng bước phát huy hiệu quả, góp phần chuyển dịch cơ cấu kinh tế, cải thiện từng bước đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân. Song đến nay so với mặt bằng chung của cả nước, Quảng Bình vẫn là tỉnh có điểm xuất phát và tích lũy từ nội bộ nền kinh tế còn thấp. Tổng ngân sách dành cho đầu tư phát triển rất nhỏ, thu hút vốn chưa nhiều, nhất là nguồn vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài.

Mặt khác, công tác quản lý, sử dụng và huy

động vốn là một lĩnh vực phức tạp, có liên quan đến nhiều ngành, nhiều cấp, nhiều quy định của Nhà nước; đặc biệt phải xử lý đa dạng các mối quan hệ hành chính và nhiều mối quan hệ khác mà đáng lẽ phải được điều tiết bằng các luật và văn bản pháp luật, văn bản pháp quy một cách đồng bộ, nhất quán và thống nhất. Hiện nay, công tác quản lý, sử dụng và huy động vốn tại Quảng Bình còn nhiều vấn đề bất cập, đang trong quá trình điều chỉnh và hoàn thiện cho phù hợp với yêu cầu của thực tiễn.

Bởi vậy, vấn đề cấp thiết hiện nay là Đảng bộ và chính quyền tỉnh Quảng Bình cần phải có những giải pháp có tính đột phá hơn nữa để có thể thu hút được nhiều nguồn vốn đầu tư hơn đáp ứng yêu cầu phát triển của tỉnh. Đặc biệt trong điều kiện hiện nay, Quảng Bình đang trong tiến trình đẩy nhanh tốc độ công nghiệp hóa hiện đại hóa, phấn đấu đưa tốc độ tăng trưởng GDP ngày một cao và bền vững, nhằm nhanh chóng khắc phục tình trạng tụt hậu về kinh tế.

Với những lý do trên, Sở Kế hoạch và Đầu tư lựa chọn nghiên cứu đề tài: “Nghiên cứu, đề xuất các giải pháp huy động vốn và sử dụng có hiệu quả các nguồn lực đầu tư trên địa bàn tỉnh Quảng Bình”.

2. Mục tiêu, đối tượng, phương pháp và nội dung nghiên cứu

Mục tiêu của đề tài: Khái quát lý luận về vốn đầu tư, các nguồn vốn đầu tư, huy động và sử dụng vốn đầu tư để phát triển kinh tế - xã hội địa phương. Đánh giá tình hình thực tế phát triển

kinh tế - xã hội và thực trạng huy động vốn đầu tư vào tỉnh Quảng Bình giai đoạn 2005 - 2013. Đề xuất các giải pháp có tính khả thi để huy động được các nguồn vốn đầu tư trong và ngoài nước vào tỉnh Quảng Bình nhằm phát triển kinh tế - xã hội địa phương, đồng thời đề xuất các giải pháp sử dụng có hiệu quả các nguồn vốn.

Đối tượng nghiên cứu của đề tài: Những vấn đề lý luận và thực tiễn có liên quan đến hoạt động huy động vốn đầu tư.

Phương pháp nghiên cứu: Phương pháp phân tích chuẩn tắc và phân tích thực chứng trong nghiên cứu kinh tế - xã hội. Phương pháp điều tra, khảo sát, các phương pháp thống kê mô tả và các phương pháp thống kê phân tích. Nguồn số liệu sử dụng trong đề tài là dữ liệu thứ cấp như: Kế thừa các công trình nghiên cứu trước đó; tổng hợp các nguồn số liệu thông qua các báo cáo, tổng kết của các sở, ban, ngành trong tỉnh; lấy thông tin thông qua các phương tiện thông tin đại chúng: báo chí, internet...

Nội dung nghiên cứu của đề tài: Ngoài phần mở đầu, kết luận, nội dung chính của đề tài gồm 3 chương: Chương 1: Lý luận chung về vốn đầu tư, huy động và sử dụng vốn đầu tư; Chương 2: Thực trạng huy động, quản lý và sử dụng nguồn vốn đầu tư trên địa bàn tỉnh Quảng Bình; Chương 3: Các giải pháp huy động và sử dụng hiệu quả vốn đầu tư vào tỉnh Quảng Bình.

3. Kết quả nghiên cứu

Trong phạm vi Chương 1, đề tài đã đưa ra cái nhìn đầy đủ nhất và hệ thống hóa được các vấn đề liên quan tới huy động và sử dụng vốn đầu tư như: lý luận chung về vốn đầu tư, nội dung thu hút đầu tư, các nhân tố ảnh hưởng đến thu hút vốn đầu tư của địa phương,... Cụ thể: Đề tài đã làm rõ được một số lý luận cơ bản về nhà đầu tư, phân loại nguồn vốn đầu tư để từ đó có những giải pháp thích hợp cho từng nguồn vốn đầu tư khác nhau. Đề tài cũng làm rõ các nhân tố ảnh hưởng đến quá trình thu hút vốn đầu tư vào

địa phương để từ đó có những biện pháp thích hợp nhằm sử dụng hay loại bỏ những ảnh hưởng đó. Đề tài đã làm rõ được các nội dung thu hút vốn đầu tư cũng như các phương thức để tăng cường công tác quảng bá, thu hút vốn đầu tư vào tỉnh. Đây là những nội dung có ý nghĩa lý luận làm cơ sở để xem xét, đánh giá thực trạng huy động và sử dụng vốn đầu tư của tỉnh Quảng Bình trong Chương 2.

Trong phạm vi Chương 2, đề tài đã khái quát những tiềm năng và nguồn lực để phát triển kinh tế tại tỉnh Quảng Bình; phân tích thực trạng phát triển kinh tế - xã hội và kết cấu hạ tầng tỉnh Quảng Bình trong thời gian qua. Đề tài đã tập trung đi sâu phân tích thực trạng thu hút vốn đầu tư phát triển kinh tế - xã hội tỉnh Quảng Bình, bao gồm: Thực trạng các nội dung thu hút đầu tư vào tỉnh Quảng Bình (về cải cách thủ tục hành chính, chính sách khuyến khích, ưu đãi đầu tư, về phát triển nguồn nhân lực và chính sách xúc tiến thu hút vốn đầu tư) và kết quả huy động vốn đầu tư tại tỉnh Quảng Bình (tổng vốn đầu tư vào tỉnh Quảng Bình, tình hình huy động vốn ở trong nước và tình hình huy động vốn ở nước ngoài).

Trên cơ sở phân tích thực trạng, đề tài đã làm sáng tỏ những thành công, hạn chế trong công tác thu hút vốn đầu tư vào tỉnh Quảng Bình và nguyên nhân dẫn đến những thành công và hạn chế đó, làm cơ sở thực tiễn cho các đề xuất tại Chương 3. Trong đó, các nguyên nhân chủ quan dẫn đến quá trình hút vốn đầu tư chưa đạt được hiệu quả trong thời gian qua, đó là: Cải cách hành chính chưa tốt; Hoạt động xúc tiến thu hút vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) còn kém hiệu quả; Chính sách ưu đãi đầu tư chưa thực sự hấp dẫn; Hệ thống cơ sở hạ tầng kỹ thuật còn nhiều yếu kém; Chất lượng đội ngũ quản lý còn hạn chế và cuối cùng là chất lượng lao động còn thấp. Đồng thời, đề tài cũng đã đưa ra những nhận định, đánh giá về tiềm năng, lợi thế, cơ hội, thách thức của tỉnh Quảng Bình.

Trong Chương 3, đề tài đã đưa ra các căn cứ đề xuất giải pháp như: Định hướng phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh; Dự báo xu hướng phát triển, biến động trong nước và thế giới ảnh hưởng đến thu hút vốn đầu tư vào tỉnh Quảng Bình; Dự báo nhu cầu huy động vốn trong và ngoài nước vào tỉnh Quảng Bình trong thời gian tới; Xây dựng ngành nghề, lĩnh vực ưu tiên đầu tư tại tỉnh Quảng Bình.

Từ những vấn đề lý luận ở Chương 1, thực tiễn công tác huy động và sử dụng vốn đầu tư ở Chương 2, bám sát các căn cứ đề xuất giải pháp kết hợp với kết quả điều tra, khảo sát thực tế trên địa bàn tỉnh Quảng Bình và kết quả học tập kinh nghiệm ở một số tỉnh trong cả nước, đề tài đã đưa ra đề xuất hoàn thiện sáu nhóm giải pháp nhằm tăng cường công tác huy động, quản lý và sử dụng vốn đầu tư trên địa bàn tỉnh Quảng Bình trong thời gian tới, cụ thể như sau:

- *Một là*, nhóm giải pháp nâng cao chất lượng nguồn nhân lực cho phát triển kinh tế ở tỉnh Quảng Bình, bao gồm: Tăng cường quản lý Nhà nước về phát triển nguồn nhân lực; Tăng cường và nâng cao thể lực cho nguồn nhân lực; Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực; Giải pháp huy động nguồn lực, đảm bảo vốn cho phát triển nhân lực; Hợp tác, phát triển nhân lực.

- *Hai là*, nhóm giải pháp hoàn thiện công tác xúc tiến đầu tư trên địa bàn tỉnh Quảng Bình, bao gồm: Xây dựng chiến lược xúc tiến đầu tư có trọng điểm; Hoàn thiện kỹ thuật xúc tiến đầu tư; Thành lập Trung tâm Xúc tiến và Hỗ trợ đầu tư để thực hiện có hiệu quả các hoạt động xúc tiến đầu tư trên địa bàn tỉnh Quảng Bình trong thời gian tới.

- *Ba là*, cải thiện môi trường đầu tư kinh doanh trên địa bàn tỉnh Quảng Bình, bao gồm: Các nhiệm vụ và giải pháp chung để cải thiện môi trường đầu tư kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh cấp tỉnh; Các biện pháp cụ thể nhằm nâng cao các chỉ số thành phần trong Chỉ

số PCI của tỉnh trong thời gian tới; Tăng cường công tác giám sát, đánh giá trong cải thiện môi trường đầu tư kinh doanh.

- *Bốn là*, tăng cường cơ sở hạ tầng trong và ngoài khu công nghiệp, khu kinh tế, trong đó áp dụng mô hình hợp tác công tư (PPP) cho phát triển cơ sở hạ tầng tại tỉnh Quảng Bình.

- *Năm là*, giải pháp quản lý và sử dụng có hiệu quả các nguồn vốn đầu tư tại Quảng Bình, bao gồm: Quản lý và sử dụng vốn đầu tư phát triển từ ngân sách Nhà nước; Nâng cao hiệu quả sử dụng vốn ODA; Đa dạng hóa các hình thức đầu tư, mô hình đầu tư đối với các dự án, tăng cường thu hút vốn ODA, FDI.

- *Sáu là*, là nhóm giải pháp hỗ trợ công tác thu hút vốn đầu tư vào tỉnh Quảng Bình, như: Nâng cao chất lượng công tác quy hoạch; Thực hiện tốt mối liên kết, hợp tác với các địa phương lân cận và cả nước, đặc biệt là vùng Bắc Trung Bộ trong thu hút đầu tư; Gắn thu hút đầu tư phát triển kinh tế với công tác bảo vệ môi trường; Nâng cao nhận thức, tạo sự đồng thuận trong công tác thu hút vốn đầu tư; Nâng cao tính minh bạch và chất lượng công vụ và một số giải pháp khác.

4. Kết luận

Trong những năm qua thực hiện đường lối phát triển kinh tế của Đảng và Nhà nước, Quảng Bình đã nỗ lực phấn đấu vượt bậc để đạt được những thành tựu nhất định về phát triển kinh tế - xã hội, tốc độ tăng trưởng kinh tế tương đối ổn định. Tuy nhiên, nếu so sánh với lợi thế và tiềm năng thì Quảng Bình phát triển chưa tương xứng. Một trong những nguyên nhân dẫn đến tình trạng phát triển chưa tương xứng với tiềm năng là chưa huy động được tối đa nguồn lực của xã hội cho đầu tư phát triển do thiếu các giải pháp đồng bộ để khuyến khích triệt để tiết kiệm, tăng tích lũy cho đầu tư phát triển.

Trên cơ sở phân tích, đánh giá thực trạng phát triển kinh tế - xã hội, thực trạng huy động nguồn lực cho đầu tư phát triển giai đoạn 2005-

2013, rút ra những hạn chế và nguyên nhân của nó, đề tài đã tập trung đề xuất sáu nhóm giải pháp huy động vốn đầu tư phát triển tỉnh Quảng Bình phù hợp với xu thế của khu vực, của cả nước và phù hợp với đặc điểm, tình hình thực tế của tỉnh nhằm giải quyết những tồn tại trong thời gian vừa qua, với những nét chính như sau:

1. Giải pháp nâng cao chất lượng nguồn nhân lực cho phát triển kinh tế ở tỉnh Quảng Bình

Trước những định hướng phát triển kinh tế của tỉnh, hiện nay nguồn nhân lực chất lượng cao đang còn thiếu, vì vậy, phải tăng cường sự kết hợp giữa các doanh nghiệp và cơ sở đào tạo để tạo nguồn lao động phù hợp yêu cầu của doanh nghiệp. Phải nâng cao chất lượng cải cách hệ thống giáo dục - đào tạo ở tất cả các cấp, đổi mới nội dung phương pháp đào tạo; gắn nội dung đào tạo trong nhà trường với hoạt động thực tiễn của các doanh nghiệp, cơ sở sản xuất; tăng cường thu hút nhân tài trong và ngoài nước để phục vụ cho việc phát triển khoa học công nghệ. Đặc biệt, cần đầu tư nâng cấp hệ thống các trường đào tạo nghề hiện có, phát triển thêm các trường đào tạo nghề và hợp tác với các địa phương trong cả nước trong công tác đào tạo nghề nhằm cung cấp cho thị trường nguồn lao động đảm bảo chất lượng.

2. Hoàn thiện công tác xúc tiến đầu tư trên địa bàn tỉnh Quảng Bình

Trong những năm vừa qua, tỉnh chưa có một chiến lược xúc tiến đầu tư tổng thể, thiếu định hướng và chưa xác định rõ các đối tượng đầu tư để thu hút đầu tư. Trên cơ sở đó, đề tài đã đề xuất chiến lược xúc tiến đầu tư của tỉnh một cách có trọng tâm, trọng điểm cũng như hướng hoàn thiện cách thức xúc tiến đầu tư của tỉnh. Đồng thời, để nâng cao hiệu quả công tác xúc tiến đầu tư, đề tài đề xuất thành lập "Trung tâm Xúc tiến và Hỗ trợ đầu tư" trên cơ sở Trung tâm Tư vấn và Xúc tiến đầu tư hiện nay để thực hiện nhiệm vụ xúc tiến đầu tư và các thủ tục đầu tư theo cơ chế "Một cửa liên thông - Một đầu mối" cho nhà đầu

tư theo đúng nghĩa, nhằm tạo điều kiện tối đa cho các nhà đầu tư trong việc thực hiện các thủ tục, khắc phục những hạn chế về thủ tục hành chính hiện tại trong đầu tư. Trung tâm Xúc tiến và Hỗ trợ đầu tư được thành lập đóng vai trò là nơi giao dịch duy nhất cho nhà đầu tư và nhà tài trợ; Củng cố và điều phối hiệu quả công tác phối hợp giữa các sở, ngành, địa phương trong thu hút, quản lý nguồn vốn đầu tư.

3. Cải thiện môi trường đầu tư kinh doanh trên địa bàn tỉnh Quảng Bình

Để nâng cao chỉ số năng lực cạnh tranh cấp tỉnh của tỉnh Quảng Bình trong thời gian tới, đề tài đề xuất các giải pháp cải thiện các chỉ số thành phần tỉnh đang ở mức thấp như: Chỉ số tính năng động và tiên phong của lãnh đạo tỉnh, chỉ số thiết chế pháp lý, chỉ số chi phí gia nhập thị trường của doanh nghiệp, chỉ số dịch vụ hỗ trợ doanh nghiệp, chỉ số tính minh bạch và tiếp cận thông tin, chỉ số tiếp cận đất đai và sự ổn định trong sử dụng đất. Việc cải thiện chỉ số PCI sẽ góp phần tạo sự tin tưởng của nhà đầu tư khi tìm hiểu cơ hội đầu tư vào tỉnh Quảng Bình trong thời gian tới.

4. Tăng cường cơ sở hạ tầng, trong đó chú trọng áp dụng mô hình hợp tác công tư PPP cho phát triển cơ sở hạ tầng tại tỉnh Quảng Bình

Hiện nay, nhiều cơ sở hạ tầng trong và ngoài KCN vẫn còn yếu kém, thiếu đồng bộ. Trong điều kiện khó khăn về nguồn vốn, tỉnh cần tập trung vận động nguồn vốn ODA vào phát triển cơ sở hạ tầng, đặc biệt là đường giao thông và cấp thoát nước. Khuyến khích việc đầu tư theo mô hình hợp tác công tư PPP (bao gồm: BOT, BT, BTO,...) để gia tăng sự tham gia của khu vực kinh tế tư nhân vào đầu tư cơ sở hạ tầng, xem đây là giải pháp tối ưu cho phát triển cơ sở hạ tầng tại tỉnh Quảng Bình trong giai đoạn hiện nay.

5. Giải pháp quản lý và sử dụng có hiệu quả các nguồn vốn đầu tư tại tỉnh Quảng Bình

Hiện nay, công tác quản lý, sử dụng vốn tại

Quảng Bình còn nhiều vấn đề bất cập, đang trong quá trình điều chỉnh và hoàn thiện cho phù hợp với yêu cầu của thực tiễn. Qua nghiên cứu, đề tài đề xuất các giải pháp nhằm khắc phục tình trạng trên như: Đổi mới công tác chi ngân sách Nhà nước; Tích cực quản lý và sử dụng có hiệu quả nguồn vốn đầu tư từ khai thác quỹ đất; Thực hiện đổi mới căn bản chủ trương, định hướng đầu tư phát triển giai đoạn 2016-2020; Tăng cường công tác thanh tra, kiểm soát, giám sát đánh giá đầu tư đối với các dự án đầu tư; Cần có nhận thức về vốn ODA, về nguồn vốn ODA để có phương thức quản lý và thái độ sử dụng phù hợp; Đề xuất Chính phủ khẩn trương bổ sung và hoàn thiện các quy định pháp lý làm cơ sở để tăng cường quản lý vốn ODA, tăng cường giám sát các hoạt động đầu tư bằng nguồn vốn ODA,...

6. Giải pháp hỗ trợ công tác thu hút vốn đầu tư vào tỉnh Quảng Bình

Để công tác thu hút vốn đầu tư vào tỉnh Quảng Bình đạt hiệu quả cao nhất, đề tài đề xuất các giải pháp hỗ trợ như:

- *Nâng cao chất lượng công tác quy hoạch:* Tỉnh cần tập trung nguồn lực để đẩy mạnh công tác lập, bổ sung và điều chỉnh quy hoạch, đảm bảo quy hoạch phải đi trước một bước, làm cơ sở định hướng cho công tác đầu tư. Chú trọng kêu gọi các tổ chức tư vấn nước ngoài để thực hiện các quy hoạch quan trọng trên địa bàn toàn tỉnh như: Quy hoạch tổng thể phát triển du lịch tỉnh Quảng Bình; Quy hoạch tổng thể Vườn Quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng,...

- *Gắn thu hút đầu tư phát triển kinh tế với công tác bảo vệ môi trường:* Với xu thế hội nhập kinh tế quốc tế, thu hút đầu tư nước ngoài là một việc làm cần thiết để phát triển kinh tế, nhưng đừng vì quá chú trọng vào phát triển kinh tế mà bỏ qua vấn đề bảo vệ môi trường, do đó tỉnh Quảng Bình cần kiên quyết từ chối những dự án đầu tư gây ô nhiễm môi trường nặng, ưu tiên thu hút các dự án có công nghệ tiên tiến và các dự án phát triển công nghiệp môi trường,...

- *Thực hiện tốt mối liên kết, hợp tác cùng trong thu hút đầu tư:* Sở dĩ Quảng Bình nói riêng và các tỉnh Bắc Trung Bộ nói chung chưa tạo được đột phá trong thu hút đầu tư bởi Vùng chưa biết cách khai thác lợi thế của mình. Để khai thác tốt lợi thế, cần đẩy mạnh hợp tác giữa các địa phương trong Vùng, nhằm tạo ra sự đồng thuận hướng tới xây dựng một khu vực có môi trường đầu tư hấp dẫn, nâng cao cạnh tranh lành mạnh và xây dựng thương hiệu cho cả khu vực để đưa nơi đây trở thành điểm đến hấp dẫn cho nhà đầu tư.

- *Nâng cao nhận thức, tạo sự đồng thuận trong công tác thu hút vốn đầu tư:* Cần tạo được sự đồng thuận và thống nhất cao trong nhận thức từ lãnh đạo tỉnh tới các sở, ban, ngành, UBND các cấp về thu hút đầu tư là yếu tố quyết định cho sự tăng trưởng kinh tế, xóa đói giảm nghèo. Có được sự đồng thuận sẽ tạo ra sự thống nhất trong chỉ đạo, hành động từ trên xuống dưới. Đây là yếu tố rất quan trọng quyết định sự thành công của các dự án đầu tư.

- *Nâng cao tính minh bạch và chất lượng công vụ:* Tỉnh cần tiếp tục đơn giản hóa các thủ tục hành chính theo nguyên tắc “Một cửa liên thông - Một đầu mối”. Mọi thủ tục hành chính cần hướng vào việc tạo thuận lợi cho các hoạt động đầu tư cũng như hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp. Khắc phục một số hiện tượng quan liêu, cửa quyền, hách dịch đùn đẩy khó khăn, kiên quyết xử lý những cán bộ có hành vi lợi dụng chức quyền tham nhũng, gây ách tắc, cản trở quá trình thực hiện giải quyết công việc liên quan đến nhà đầu tư.

Việc áp dụng đồng bộ các nhóm giải pháp trên có ý nghĩa quan trọng nhằm đẩy mạnh công tác huy động, quản lý và sử dụng vốn đầu tư trên địa bàn, là cơ sở thúc đẩy kinh tế tỉnh Quảng Bình phát triển, góp phần tích cực vào việc thực hiện mục tiêu tổng quát về phát triển kinh tế của tỉnh Quảng Bình là đạt mức tăng trưởng cao và bền vững, phát triển kinh tế đi đôi với phát triển văn hóa xã hội và bảo vệ môi trường ■